

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Ректор Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна
Візь БАКІРОВ
«   »   2020 р.

**ПРОГРАМА
КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ ЗА
ФАХОМ «МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ
ВІДНОСИНИ»**

**для студентів спеціальності 292 — «Міжнародні економічні
відносини» другого (магістерського) рівня вищої освіти
освітні програми «Міжнародні економічні відносини»,
«Міжнародна та європейська економічна інтеграція»**

Затверджено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

Протокол № 3 від 28.09.2020 р.

Затверджено на засіданні науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол № 2 від 29.09. 2020 р.

Затверджено на засіданні Вченої ради факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол № 3 від 30.09. 2020 р.

Харків - 2020

Програма комплексного атестаційного екзамену за фахом: "Міжнародні економічні відносини" для студентів спеціальності 292 —«Міжнародні економічні відносини» другого (**магістерського**) рівня вищої освіти, освітні програми «Міжнародні економічні відносини», «Міжнародна та європейська економічна інтеграція».

Укладачі:

завідувач кафедри, доц., к.г.н. Казакова Н. А.

д.е.н., проф. Гончаренко В.В.,

доц., к.е.н. Григорова-Беренда Л.І.,

доц., к.юрид.н. Новікова Л.В.

Загальні положення

Атестаційний екзамен – це комплексна перевірка знань студентів з фахових дисциплін, передбачених навчальним планом спеціальності, освітньої програми. Проводиться в 3 семестрі.

Основним науково-методичним документом, що регламентує зміст комплексного атестаційного екзамену, є його програма. Вона спрямована на забезпечення всебічного підходу до оцінки теоретичної, методичної та практичної підготовки студентів, до виявлення рівня їх підготовки до майбутньої професійної діяльності.

Для складання комплексного атестаційного екзамену студент має:

ПРН1. Демонструвати знання та навички з ділових комунікацій у сфері міжнародних економічних відносин, а також ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях, включаючи усну та письмову комунікацію іноземною мовою/іноземними мовами.

ПРН2. Демонструвати неординарні підходи у розв'язанні практичних завдань, уміння креативно мислити, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах використання різних діагностичних методологій провідних міжнародних організацій.

ПРН3. Систематизувати, синтезувати й упорядковувати отриману інформацію, ідентифікувати проблеми, формулювати висновки і розробляти рекомендації, використовуючи інноваційні підходи та технології, програмне забезпечення з метою розв'язання практичних завдань з урахуванням культурних особливостей суб'єктів МEB.

ПРН4. Приймати обґрунтовані рішення, працювати самостійно і в команді, брати на себе ініціативу та відповідальність, мотивувати та керувати роботою інших для досягнення поставлених цілей, забезпечувати якість виконуваних робіт, аргументувати результативність економічної діяльності у мінливому середовищі.

ПРН5. Демонструвати дослідницькі навички, ідентифікувати наукові та практичні проблеми, готувати наукові тексти та доповіді, здійснювати публічну апробацію результатів досліджень.

ПРН6. Аналізувати нормативно-правові документи, оцінювати аналітичні звіти, грамотно використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали, вести прикладні аналітичні розробки, професійно готувати аналітичні матеріали з метою формування пропозиції налагодження міжнародних економічних відносин на всіх рівнях їх реалізації.

ПРН7. Досліджувати й аналізувати моделі розвитку національних економік та обґрунтовувати заходи досягнення їх стратегічних цілей в умовах трансформації світогосподарських відносин.

ПРН8. Здійснювати пошук і вибір адаптивних моделей вирівнювання дисбалансів та нівелювання загроз глобального розвитку.

ПРН9. Здійснювати моніторинг, аналіз, оцінку діяльності глобальних фірм (корпорацій, стратегічних альянсів, консорціумів, синдикатів, трастів тощо) з метою ідентифікації їхніх конкурентних позицій та переваг на світових ринках.

ПРН10. Демонструвати розуміння закономірностей та тенденцій новітнього розвитку світового господарства і феномену нової економіки з урахуванням процесів інтелектуалізації, інформатизації та науково-технологічного обміну.

ПРН11. Розуміти сутність соціального виміру глобального економічного розвитку та імплементувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів МЕВ.

ПРН12. Визначати геоекономічні стратегії країн та їхні регіональні економічні пріоритети з урахуванням національних економічних інтересів і безпекової компоненти міжнародних економічних відносин у контексті глобальних проблем людства й асиметричності розподілу світових ресурсів.

ПРН14. Усвідомлювати необхідність самонавчання впродовж усього життя та постійного самовдосконалення; прагнути професійного зростання, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін і застосування міждисциплінарного підходу у формуванні знань.

ПРН15. Вміти продукувати гіпотези, визначати наукові проблеми, мету, предмет та об'єкт дослідження.

ПРН17. Вміти застосовувати кумулятивні знання, наукові досягнення, інформаційні технології при здійсненні досліджень у сфері МЕВ; інтерпретувати результати проведених досліджень, вміти їх презентувати, знаходити засоби розв'язання проблем і прогнозувати майбутні наслідки прийнятих рішень.

Порядок створення, організації та роботи Екзаменаційної комісії регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна та Положенням про Порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії для атестації здобувачів вищої освіти, які отримують ступінь бакалавра, магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавра, спеціаліста, магістра) в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна.

**Критерії оцінювання письмових відповідей на
комплексному атестаційному екзамені
з «Міжнародних економічних відносин»**

Критерії оцінювання:

«5» - 100 – 90 балів

«4» - 89 – 70 балів

«3» - 69 - 50 балів

«2» - 49 - 1 балів

Тести – 60 балів (20 тестових завдань x 3 бали за кожну вірну відповідь)

Творче питання – 20 балів

Задача – 20 балів

ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ

Білеті комплексного атестаційного екзамену містять:

1. Творче питання;
2. Задачу;
3. Тестові завдання.

Завдання для комплексного атестаційного екзамену складаються з наступних дисциплін:

- «Міжнародне економічне право»
- «Стратегія регіонального розвитку: європейський контекст»
- «Актуальні проблеми світового господарства і міжнародних економічних відносин»
- «Україна в системі світогосподарських зв'язків»

ПРОГРАМА КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Тема 1. Сучасні геоекономічні процеси в світі та їх глобальні тенденції.

Зміни в динаміці світових соціально-економічних процесів. Класифікація країн світу за рівнями соціально-економічного розвитку. Закони та протиріччя у розвитку їх національних економік та взаємовідносинах.

Сутність глобалізації й регіоналізації. Позитивні та негативні сторони глобалізації. Вплив глобалізації на соціально-економічний розвиток країн «центру», «напівпериферії» та «периферії».

Сучасні теорії економічного розвитку та їх дія у країнах з різними рівнями соціально-економічного розвитку.

Антиглобалізм. Причини виникнення, мета руху, наслідки, перспективи.

Тема 2. Глобальні проблеми сучасності.

Чинники, що зумовлюють глобальні проблеми сучасності. Сутність глобальних проблем, їх класифікація. Міжнародні організації, їх роль у визначенні та дослідженні глобальних проблем сучасності. Міжнародні угоди з питань вирішення глобальних проблем сучасності.

Глобальні проблеми: демографічна, водогосподарська, продовольча, енергетична, сировинна, екологічна, боротьби з бідністю, транскордонної злочинності і наркобізнесу, війни й миру. Концепції Нового міжнародного економічного порядку та сталого розвитку як головні інструменти подолання глобальних проблем сучасності. Головні цілі сталого розвитку ООН до 2030 р.

Тема 3. Актуальні проблеми світового господарства й міжнародних економічних відносин.

Закони економічного розвитку. Циклічність у розвитку світової економіки. Причини світових економічних криз. Економічний розвиток та їх складові. Сучасні виклики світовому розвитку згідно доповідей Всесвітнього економічного форуму. Моделі економічного розвитку, їх позитивні та негативні риси. Можливості та проблеми використання економічних моделей країнами з різними рівнями соціально-економічного розвитку. «Центр» та «периферія» проблеми взаємовідносин. Проблеми розвитку національних економік країн «периферії» в умовах глобалізації. Асиметрія у світовому виробництві. Стратифікації доходів. Країни з «порочним колом бідності». Проблема боротьби з негативними наслідками НТП. Ножиці цін у світовій торгівлі. Якість життя населення країн «центру» й «периферії», її вплив на міжнародні відносини. Проблеми та шляхи подолання нерівності. Безробіття та міграційні потоки.

Тема 4. Глобалізація та її вплив на розвиток світового господарства й міжнародні економічні відносини.

Проблеми, що викликаються глобалізацією у розвитку світового господарства та міжнародних відносин. Загострення проблеми рівноваги між

країнами «центру» й «периферії», «Півночі» й «Півдня». Ризики переходу контролю над життєдіяльністю окремих національних економік до потужних міжнародних корпорацій. Ризики виникнення регіональних та глобальних явищ фінансової нестабільності. Проблеми нерівномірності розвитку галузей світового господарства та національних економік. Явище «деіндустріалізації» та його валив на трансформацію національних економік та в цілому світової економічної системи.

Тема 5. Україна і сучасний світ.

Концептуальні засади соціально-економічного розвитку України. Гео економічна стратегія. Порівняльний аналіз основних макроекономічних показників. Проблеми входження до світової економіки та міжнародних ринків. Україна і СОТ. Україна і Європейський Союз.

Сучасні умови та фактори участі України у світогосподарських зв'язках. Загальна та покомпонентна характеристика природно-ресурсного потенціалу країни. Структура господарства країни. Соціально-економічні особливості розвитку. Розвиток пріоритетних сфер економіки. Місце України на економічній мапі світу. Умови для включення України в загальноєвропейський процес інтеграції і участі в регіональному співробітництві.

Україна й глобальні проблеми сучасності.

Тема 6. Зовнішня торгівля та інвестиційні зв'язки України: стан та перспективи.

Загальний зовнішньоторговельний обіг та його сальдо. Особливості динаміки зовнішньоторговельного обігу, його географічна сегментація.

Структура зовнішньої торгівлі України. Коефіцієнт варіації експорту і імпорту за регіонами України. Питома вага продукції, виготовленої з давальницької сировини і її структура. Основні партнери з бартерних операцій.

Зовнішня торгівля послугами. Значення міжнародних транспортних коридорів (МТК) для інтегрування її у світову господарчу структуру. Головні партнери з операцій послугами.

Туристичний потенціал України. Основні центри турбізнесу України. Показники обміну туристами між Україною та іншими країнами світу. Розподіл турпотоків у межах України. Основні країни, з яких прибувають туристи в Україну. Види туристичної діяльності. Домінуючі напрямки виїзду українських туристів і показники за окремими країнами.

Регулювання інвестування в Україні. Стан інвестиційних зв'язків України. Інвестиційний клімат України. Найбільш привабливі для іноземного інвестора галузі економіки України. Країни – головні інвестори України. Найбільш привабливі регіони для іноземних інвестицій.

Тема 7. Україна у міждержавній міграції трудових ресурсів.

Оцінка трудових ресурсів України. Рівень освіти і інтелектуальний потенціал трудових ресурсів; його вплив на розвиток наукомістких та

високотехнологічних виробництв. Міграційна рухомість населення України та її окремих регіонів. Трудова та освітня міграція. Нелегальна міграція. Негативні наслідки міграції населення.

Тема 8. Зовнішні зв'язки України з країнами та регіонами світу.

Зовнішньоекономічні відносини України: товарна та географічна структура і її динаміка.

Зовнішня торгівля з країнами Європи. Торгово-економічні відносини з країнами Азії. Чинники та перспективи розвитку зовнішньоекономічних зв'язків з країнами Перської затоки.

Торгово-економічні відносини з країнами Америки. Товарообіг та інші види економічних відносин з США, Канадою, Аргентиною. Головні торгові партнери на Африканському континенті. Стан економічних відносин з Австралією і Океанією.

Скорочення тогівельно-економічних відносин з країнами СНД: причини та наслідки.

Тема 9. Регіональна політика та її значення на сучасному етапі розвитку країн світу.

Просторова економіка та її регіональні відміни. Простір як наукове поняття. Наукові школи просторової економіки й регіонального аналізу.

Регіональна політика: зміст, призначення, мета, завдання. Позитивні та негативні боки унітарного та федеративного розвитку країни. Роль та значення регіональної політики; протиріччя, що існують в її здійсненні на сучасному етапі розвитку країни.

Європейська Хартія місцевого самоврядування як нормативно-правова база регіональної політики.

Транскордонне співробітництво як різновидність МЄВ.

Структурування регіональної політики. Економічна політика, соціальна політика, демографічна політика, екістична політика, екологічна політика, науково-технічна політика, їх зміст та призначення.

Методи регіонального аналізу. SWOT-аналіз.

Тема 10. Регіональна політика в зарубіжних країнах.

Політико-адміністративний устрій як просторова організація суб'єктів державних утворень. Адміністративно-територіальний устрій і регіональна політика країн ЄС (на прикладі Франції, Німеччини, Польщі). Регіональні відміни в рівнях соціально-економічного розвитку країн ЄС. Концепція "Європа регіонів". Інструменти і механізми регіональної політики країн ЄС. Єврорегіони як форма транскордонного співробітництва.

Тема 11. Концепція регіонального розвитку, стратегія та тактика її здійснення.

Концепція регіонального розвитку як наукове поняття, складові блоки концепції. Прогнозування регіонального розвитку, стратегія та тактика регіональної політики. Механізм здійснення регіонального розвитку.

Регіональний аналіз соціально-економічного розвитку України. Відміни в економічній, соціальній, демографічній складових. Концепція державної регіональної політики України: мета, завдання, принципи.

Тема 12. Міжнародне економічне право та його сучасні доктрини.

Поняття міжнародного економічного права, його сучасні доктрини. Джерела міжнародного економічного права. Міжнародний договір у системі джерел міжнародного економічного права. Положення Закону України «Про міжнародні договори України». Основні види міжнародних договорів. Міжнародний звичай як джерело міжнародного економічного права. Рішення міжнародних організацій та міжнародних судів та їх значення як джерел міжнародного економічного права. Поняття принципів міжнародного економічного права. Система принципів міжнародного економічного права. Основні принципи міжнародного економічного права. Спеціальні принципи міжнародного економічного права. Нормативне закріплення принципів міжнародного економічного права.

Тема 13. Суб'єкти міжнародного економічного права.

Держава як основний суб'єкт міжнародного економічного права.

Поняття імунітету держави в міжнародному економічному праві. Україна як самостійний суб'єкт міжнародного економічного права.

Поняття міжнародної економічної організації. Правовий статус міжнародної економічної організації як суб'єкта міжнародного економічного права. Характеристика міжнародних економічних організацій в системі ООН.

Поняття міжнародного спору. Специфіка вирішення міжнародних економічних спорів. Загальна характеристика засобів вирішення спорів, що виникають у міжнародних економічних відносинах.

ПИТАННЯ ДО КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

для студентів спеціальності «Міжнародні економічні відносини»,
освітні програми «Міжнародні економічні відносини», «Міжнародна та
європейська економічна інтеграція»
(рівень вищої освіти – магістр)

1. АПК, співвідношення між його складовими в Україні та високорозвинених країнах світу.
2. Асиметрія економічного розвитку в сучасному світі.
3. Асиметрія у світовому виробництві. Проблема стратифікації доходів.
4. Види регіональної політики, механізми і інструменти її здійснення.
5. Глобалізація і її основні проблеми.
6. Глобальна екологічна проблема сучасності.
7. Глобальні проблеми сучасності й Україна.
8. Головні торговельні партнери України.
9. Деіндустріалізація національних економік, її причини
10. Держава як основний суб'єкт міжнародного економічного права.
11. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
12. Державне регулювання інвестиційної діяльності та джерела її фінансування в Україні.
13. Державні гарантії захисту іноземних інвестицій в Україні.
14. Джерела міжнародного економічного права.
15. Економічна рівновага, її математична інтерпретація. Зовнішні та внутрішні прояви нерівноваги.
16. Економічна рівновага: визначення, математична інтерпретація. Зовнішні та внутрішні прояви економічної нерівноваги. Значення в економічних кризах.
17. Економічні відносини України з країнами Азії, Латинської Америки, Африки, Європи, СНД.
18. Економічні кластери М. Портера та територіально-виробничі комплекси М.М. Колосовського. Спільність та відміни.
19. Економічні системи: сутність, типи, моделі.
20. Експортний потенціал і конкурентоспроможність.
21. Експортний потенціал окремих галузей економіки України
22. Етапи розвитку конкурентоспроможності за М. Портером.
23. Європейська хартія місцевого самоврядування як нормативно правова база регіональної політики та її головні положення.
24. Єврорегіони як форма транскордонного співробітництва та інструмент вирівнювання рівнів соціально-економічного розвитку регіонів. Єврорегіони України.

25. Завдання та функції Багатостороннього агентства з гарантій інвестицій (МАГІ).
26. Загальна характеристика засобів вирішення спорів, що виникають у міжнародних економічних відносинах
27. Загальна характеристика країн «периферії». «Порочне коло бідності» країн, що розвиваються.
28. Зовнішня торгівля України: динаміка, географічна і товарна структура. Конкурентоспроможність українських товарів на світових ринках.
29. Зона вільної торгівлі з ЄС: перспективи для України.
30. Зростаюча роль водного фактору та проблема «водних війн ХХІ століття».
31. Інвестиційна привабливість регіонів України.
32. Інвестиційні зв'язки України: чинники, стан, перспективи, географічна та галузева структура.
33. Інструменти держави при використанні економічної моделі «наздогоняючої модернізації».
34. Інструменти і механізми регіональної політики країн ЄС.
35. Інтеграція України у сучасну світогосподарську систему. Передумови, особливості та шляхи інтеграції. Інтеграційні пріоритети.
36. Інтернаціоналізація господарської діяльності: сутність.
37. Інфраструктура сучасних міжнародних економічних відносин.
38. Кейнсіанська теорія як теоретична база державного регулювання економіки.
39. Класифікація валютних угод на міжнародному валютному ринку.
40. Концепція «Європа регіонів».
41. Концепція нового міжнародного економічного порядку: його основні складові, проблеми втілення в життя.
42. Концепція світ-системи та її складові. Сучасні проблеми.
43. Концепція сталого економічного розвитку як основа сучасного економічного розвитку людства. Його основні складові.
44. Концепція сталого розвитку як головний інструмент вирішення актуальних проблем сучасності. Цілі сталого розвитку ООН до 2030 року.
45. Мета регіональної політики в країнах ЄС і Україні.
46. Методи міжнародної торгівлі.
47. Методи регіональної діагностики.
48. Механізм врегулювання спорів в СОТ.
49. Міжнародна економічна діяльність держави: природа, визначення, суб'єкти.
50. Міжнародна економічна організація як суб'єкт міжнародного економічного права.

51. Міжнародна міграція робочої сили. Україна в міждержавній трудовій та освітянській міграції робочої сили.
52. Міжнародна торгівля в міжнародних економічних відносинах. Класичні та альтернативні теорії міжнародної торгівлі.
53. Міжнародне виробниче кооперування та місце в ньому України.
54. Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР) та його роль у глобальній світовій політиці.
55. Міжнародний валютний фонд (МВФ) та його роль у глобальній економічній політиці. Україна – МВФ.
56. Міжнародний договір у системі джерел міжнародного економічного права.
57. Міжнародний звичай як джерело міжнародного економічного права.
58. Міжнародні валютно-фінансові операції.
59. Міжнародні транспортні коридори (МТК), Великий шовковий шлях та участь у них України.
60. Модель «наздоганяючої» модернізації. Її позитивні сторони та недоліки. Країни, що розвиваються за цією моделлю.
61. Модель економічного кругообігу продуктів, ресурсів та доходів в умовах чистого ринку.
62. Модель інноваційного розвитку: її складові.
63. Напрями удосконалення структури експорту України.
64. Наукові школи просторової економіки й регіонального аналізу.
65. Нетарифні методи регулювання зовнішньої торгівлі України.
66. Нормативне закріплення принципів міжнародного економічного права.
67. Нормативно-правове підґрунтя функціонування єврорегіонів у країнах ЄС та в Україні.
68. Об'єкти та суб'єкти інвестиційної діяльності.
69. Організаційна побудова СОТ. Функції СОТ.
70. Основні складові економічного розвитку за методологією Світового економічного форуму.
71. Особливості становлення і функціонування валютного ринку в Україні.
72. Платіжний баланс України та методи його регулювання.
73. Позитивний та негативний вплив глобалізації на світогосподарські процеси.
74. Позитивні та негативні боки унітарного та федеративного устрою країни (на прикладі Франції та ФРН).
75. Показники обміну туристами між Україною та іншими країнами світу.
76. Положення Закону України «Про міжнародні договори України».
77. Поняття імунітету держави в міжнародному економічному праві.

78. Порівняльний аналіз адміністративно-територіальний устрою і регіональної політики країн ЄС (на прикладі Франції, Німеччини, Польщі) та України.
79. Порядок укладання, внесення змін та припинення дії міжнародних економічних договорів.
80. Правовий статус МВФ.
81. Принципи зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
82. Природно-ресурсний потенціал України: його оцінка та вплив на економічний розвиток та зовнішньоекономічні зв'язки країни.
83. Проблема асиметрії у світовому виробництві.
84. Проблема безробіття та міграції населення
85. Проблема взаємовідносин та акомодатії країн «Центру» і «Периферії».
86. Проблема вичерпання мінерально-сировинних ресурсів.
87. Проблема війни і миру.
88. Проблема енергетичної безпеки.
89. Проблема земельних ресурсів і забезпечення продовольчої безпеки людства.
90. Проблема народонаселення (демографічна проблема).
91. Проблема нерівномірності у розвитку галузей світової економіки.
92. Проблема транскордонної злочинності та наркобізнесу.
93. Проблеми ефективного використання НТП та запобігання його негативним наслідкам
94. Проблеми пропорцій в розвитку та функціонуванні світового господарства. Економічна рівновага.
95. Проблеми розвитку країн «периферії».
96. Пропорції, що забезпечують економічну рівновагу. Їх роль у виникненні економічних криз.
97. Простір як наукове поняття.
98. Просторова економіка та її регіональні відміни.
99. Реалізація експортного потенціалу в зовнішньоекономічних відносинах країн.
100. Регіональна діагностика: сутність, призначення, методи здійснення.
101. Регіональна політика: зміст, призначення, мета, завдання. Принцип субсидіарності.
102. Регіональне-інтеграційне спрямування міжнародної економічної діяльності України.
103. Регіональні відміни зовнішньоекономічної діяльності в Україні: чинники розвитку.
104. Регіональні відміни у соціально-економічного розвитку України і країн ЄС: порівняльний аналіз.

105. Ринкова інфраструктура світової економіки.
106. Рівні міжнародних економічних відносин (міжнародні економічні контакти, взаємодія, співробітництво, інтеграція).
107. Рішення міжнародних організацій та міжнародних судів та їх значення як джерел міжнародного економічного права.
108. Розвиток валютного ринку в Україні.
109. Розвиток світового господарства крізь призму положень «меж зростання» згідно з доповідями вчених «Римського клубу».
110. Роль географічного поділу праці (ГПП) та міжнародної спеціалізації в формуванні експортного потенціалу та економічному розвитку. Сучасні тенденції та нові форми ГПП.
111. Роль кластерної ідеології у підвищенні конкурентоспроможності країн та регіонів. Ефект синергії.
112. Роль міжнародних організацій у регулюванні міграційних процесів. Міжнародна організація праці (МОП), її завдання, структура та напрямки діяльності.
113. Світова економічна система і її структура: основні елементи, суб'єкти, рівні (за А.С Філіпенко)
114. Світова організація торгівлі (СОТ) та її роль у глобальній економічній політиці. Україна в СОТ.
115. Спеціальні принципи міжнародного економічного права.
116. Система принципів міжнародного економічного права.
117. Співвідношення індустріального, аграрного секторів економіки і сфери послуг в Україні та високорозвинених країнах світу: порівняльний аналіз.
118. Співробітництво України з групою Світового банку та МВФ.
119. Спільні підприємства в Україні.
120. Стратегія економічного розвитку: визначення, базові елементи
121. Структура міжнародного валютного ринку.
122. Структура світового відтворення. МЄВ у складі фаз відтворення.
123. Сутність міжнародного економічного права та його сучасні доктрини.
124. Сучасна світова міграція. Позитивні й негативні наслідки.
125. Сучасні і потенціальні можливості зовнішніх туристичних послуг України.
126. Сучасні тенденції у світовій економіці та міжнародному поділі праці.
127. Тарифні методи регулювання зовнішньої торгівлі України.
128. Теорія «периферійної економіки»
129. Транскордонне співробітництво як специфічна сфера міжнародних відносин.
130. Трендові моделі у прогнозуванні світогосподарських процесів.
131. Україна в міжнародних організаціях.

132. Україна на світовому ринку послуг.
133. Україна на світовому ринку транспортних послуг.
134. Україна та ЄС: проблеми та перспективи взаємовідносин.
135. Україна у світовому виробництві продовольчої продукції.
136. Україна як самостійний суб'єкт міжнародного економічного права.
137. Форми сучасної міжнародної та зовнішньої торгівлі. Показники міжнародної торгівлі.
138. Характеристика міжнародних економічних організацій в системі ООН.
139. Хвилеподібна циклічність у розвитку світової економіки. Цикли М. Кондратьєва. Основні причини криз.

Рекомендована література

1. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” // ВВР. – 1991. №29 (з подальшими змінами) (Сервер ВР України www.rada.gov.ua).
2. Глобалізація та регіоналізація як вектори розвитку міжнародних економічних відносин: колективна монографія / кол. авт. ; за ред. О. А. Довгаль, Н. А. Казакової. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. 540 с.
3. Голиков А. П. Международные экономические термины: - Словарь-справочник. / Голиков А. П., Черномаз П. А. – К. : Центр навчальної та учбової літератури, 2008. – 368 с.
4. Голиков А. П. Региональная политика и экономическое развитие: европейский контекст: Учебное пособие / Голиков А. П., Казакова Н. А, Прав Ю. Г. – Харьков : Экограф, 2009. – 240 с.
5. Голиков А. П. Економіка України: навч. посіб. / А. П. Голиков, Н. А. Казакова, О. А. Шуба. – К. : Знання, 2009. – 286 с.
6. Голиков А. П. Економіко-математичне моделювання світогосподарських процесів: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. / А. П. Голиков – третє вид. – К. : Знання, 2009 – 222 с.
7. Гончаренко Н. І. Механізм входження України до світового ринку транспортних послуг / Н. І. Гончаренко // Вісник ХНУ Серія Економіка. – 2013. – №1047. – С. 158-163.
8. Гончаренко Н.І. Особливості функціонування світового ринку інформаційних технологій в умовах трансформаційних змін світового економічного середовища. Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Туризм». Випуск 7. - Х.: 2018. С. 95-100.
9. Гончаренко Н. І. Міжнародна конкурентоспроможність національної економіки в умовах економічної інтеграції та лібералізації світогосподарських відносин / Н. І. Гончаренко // Вісник ХНУ Серія Економіка. – 2011. – №935. – С. 176-181.
10. Гончаренко Н. І. Напрямки розбудови політики транскордонного співробітництва України з Євросоюзом у контексті євроінтеграційних спрямувань України / Н. І. Гончаренко // Вісник ХНУ. Серія Міжнародні відносини. Економіка. Туризм.– 2013. – №1042. - С. 7-10.
11. Григорова-Беренда Л. І. Теорія і практика зовнішньої торгівлі : навчальний посібник / Л. І. Григорова-Беренда, М. В. Шуба. – Харків : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2016. – 136 с. (Режим доступу: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/12492>)
12. Григорова-Беренда Л.І. Україна в системі світогосподарських зв'язків: дистанційний курс. // Навчально-методична праця. - Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2017.
(Режим доступу: <http://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=1498>)
13. Григорова-Беренда Л.І., Карпенко К.Г. Приватизація стратегічних об'єктів державної власності в країнах ЄС: досвід для України //Матеріали XI науково-практичної конференції молодих вчених «Актуальні проблеми світового господарства і міжнародних економічних відносин» 25 березня 2016 року. - Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2016. – стор. 107-112.
14. Григорова-Беренда Л.І., Ліу Тхай Тхань В`єт. Інвестиційна привабливість регіонів України: галузеві зміни. // Матеріали XIII науково-практичної конференції молодих вчених «Актуальні проблеми світового господарства і міжнародних

економічних відносин» 30 березня 2018 року. - Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2018. – стор. 79-84.

15. Григорова-Беренда Л.І., Поліванцева А.С. Зовнішня торгівля України. //Матеріали X науково-практичної конференції молодих вчених «Актуальні проблеми світового господарства і міжнародних економічних відносин» 3 квітня 2015 року. - Харків: ХНУ ім. Каразіна, 2015. – стор. 306-310.

16. Григорова-Беренда Л. И. Международные экономические санкции в отношении РФ и их влияние на интеграционные процессы в странах ЕАЭС (Евразийский Экономический Союз) [Электронный ресурс] / Л. И. Григорова-Беренда // Эффективна економіка. – 2015. – № 9 . – Режим доступу до журналу: <http://www.economy.nauka.com.ua/>

17. Дмитриев В. Н. Правовое регулирование внешнеторговых сделок: Учебное пособие для студентов экономических факультетов. / Дмитриев В. Н. – Х. : ХНУ имени В.Н. Каразина, 2008. – 60 с.

18. Довгаль О. А. Дезінтеграційні процеси в глобалізованому світі. Актуальні проблеми світового господарства і міжнародних економічних відносин: Матеріали XIV науково-практичної конференції молодих вчених, 29 березня 2019 р. [Електронний ресурс] – Х.: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2019. С. 144-147.

19. Довгаль О.А., Ревякін Г. В. Вплив циклічності розвитку глобальної економічної системи на структуру та динаміку зовнішньої торгівлі України // Проблеми економіки. –2017. – №3. – С. 65–71.

20. Євроінтеграція України в системі міжнародної економічної інтеграції : навчальний посібник / І. Ю. Матюшенко, С. В. Беренда, В. В. Резніков. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 496 с.

21. Економіка зарубіжних країн : Навч. посібник / А. П. Голіков, О. Г. Дейнека, Л. О. Позднякова, П. О. Черномаз. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 464 с.

22. Казакова Н.А., Мірошник Н.О. Напівпериферія як інструмент для аналізу світової системи. Регіональна економіка та управління. 2019. № 2 (24). Ч. 1. С. 122-126.

23. Матюшенко І.Ю. Європейський досвід розробки стратегії розвитку регіональної інноваційної системи на основі смарт-спеціалізації регіонів / Регіональні інноваційні ініціативи: завдання та шляхи вирішення: матеріали кругл. столу (м. Харків, 05 квітня 2019 р.). Харків: Право. 2019.

24. Матюшенко І. Ю. Інвестування (в контексті міжнародної інтеграції України) : навч. посібн. / І. Ю. Матюшенко. – Х.: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2013. – 396 с.

25. Матюшенко І.Ю., Родченко В.Б., Борисенко М.Б. Технології суспільного розвитку: навч. посібн. (у 2 частинах). – Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2018., Частина I. 446 с.

26. Международное экономическое право: Учебник / В.М.Шумилов. – М: ЮРАЙТ, 2014. – 612 с.

27. Международное экономическое право: учебное пособие/ под редакцией А.Н. Вылегжанина. - М.:КНОРУС, 2012.- 272 с.

28. Методичні рекомендації до підготовки і проведення комплексного державного екзамену за фахом «Міжнародні економічні відносини» (для студентів спеціальності 8.03020301 – «Міжнародні економічні відносини», ОКР магістр). /А.П. Голіков, Л.І. Григорова-Беренда, Н.І. Гончаренко, В.І. Сідоров – Харків, ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. – 24 с.

29. Мирное хозяйство и международные экономические отношения: Учебное пособие /Под ред. Голикова А. П. и др. – Симферополь, СОНАТ, 2003. – 432 с.
30. Міжнародні економічні відносини: підручник / за ред. А.П. Голикова, О.А. Довгаль. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. – 464 с.
31. Опришко В.Ф. Міжнародне економічне право і процес: [моногр.] / Віталій Федорович Опришко. – К.: Парламентське вид-во, 2014. – 518 с.
32. Оцінка наслідків членства України у Світовій організації торгівлі: моногр. / за заг. ред. проф. М.О. Кизима, проф. І.Ю. Матюшенко. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2014. – 212 с.
33. Світова економіка – підручник /за ред. А.П. Голикова, О.А. Довгаль. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 268 с.
34. Світова економіка : Підручник / А. С.Філіпенко, О. І.Рогач, О. І.Шнирков та ін. – К. : Либідь, 2007. – 640 с.
35. Філіпенко А. С. Глобальні форми економічного розвитку: історія і сучасність. / Філіпенко А. С. – К. : Знання, 2007. – 670 с.
36. Філіпенко А. С. Міжнародні економічні відносини: теорія: Підручник для студ. екон. спец. вищ. навч. Закл. / Філіпенко А. С. – Київ : Либідь, 2008. – 408 с.
37. Хаустова В. Є., Григорова-Беренда Л. І. Оцінка та діагностика зовнішньоекономічної безпеки України: Монографія. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2013. – 192 с.
38. Черномаз П. А. Международный маркетинг: Учеб. пособие. / Черномаз П. А. – Х. : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2008. – 232 с.
39. Чубарев В.Л. Міжнародне економічне право: підручник / В.Л. Чубарев. – К. : Юрінком Інтер, 2009. – 368 с.
40. Шолом А.С., Казакова Н.А. Глобальна інституціоналізація в межах СОТ як чинник зростання зовнішньої торгівлі України. Бізнес Інформ. 2019. № 4.
41. Шуба Е. А. Международные финансы. Учебное пособие. / Шуба Е. А. – Харьков : ХНУ. 2008. – 226 с.

Затверджено на засіданні
кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голикова
протокол № 3 від 28.09.2020 р.